

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua.
0301 OSLO

--- POSTAL ADDRESS:
Statkraft Energi AS
P.O. Box 200 Lilleaker
NO-0216 Oslo
Norway

--- VISITING ADDRESS:
Lilleakerveien 6
NO-0283 Oslo

--- PHONE:
+47 24 06 70 00

FAX:
+47 24 06 70 01

--- INTERNET:
www.statkraft.no

E-MAIL:
post@statkraft.com

--- VAT REG.NO.: NO-987 059 729

YOUR REF./DATE:
202211253-37

OUR REF.:
202201036

PLACE/DATE:
19. Jan. 2024

SØKNAD OM KONSESJON FOR BYGGING AV MAURANGER 2. STATKRAFTS KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSENE

Konsesjonssøknad for bygging av Mauranger 2 kraftverk med overføringer ble sendt ut på offentlig høring 7/7-22. Det ble sendt inn 16 høringsuttalelser til NVE (se vedlegg 2) samt tre tilleggsuttalelser som kom inn etter befaringen i september -23. NVE har i brev av 28.11.23 bedt om tiltakshavers kommentarer til registrerte høringsuttalelser. I tillegg har NVE bedt om tilleggsutredninger på naturmangfold på land og sjø.

Statkrafts kommentarer finnes i vedlegg 1.

En oversikt over hvem som har sendt inn høringsuttalelser og mottakere av høringsbrevet som ikke har sendt inn høringsuttalelser er listet opp i vedlegg 2.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Ivar Arne Børset
Fung. Direktør for Utvikling, Norden

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ingen signatur.

VEDLEGG 1: STATKRAFTS KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSER

Bakgrunn

Vi har valgt å gi våre kommentarer til aktuelle, konkrete tema som tas opp i høringsuttalelsene og ser disse i forhold til konsekvensutredningen (KU) og vår vurdering av konsekvensene av en bygging av Mauranger 2 kraftverk (M2).

NVE vedtok 25/4-22 åpning av revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringer og overføringer i Maurangervassdragene i Kvinnherad og Ullensvang kommuner. Vilkårsrevisjonen pågår i parallell med behandling av M2, og flere høringsparter har avgitt uttalelser i begge sakene. I dette brevet kommenteres primært høringsuttalelser knyttet til den isolerte virkningen av M2. Eksempelvis har M2 liten/ingen påvirkning av forholdene i Jondalen eller Bondhus, og påvirker heller ikke normal-vannføringene i Øyreselva og Austrepollelva. Krav om minstevannføring i disse elvene vurderes i vilkårsrevisjonen. Krav om magasinreguleringer er også et tema som skal vurderes i vilkårsrevisjon. Imidlertid vil M2 påvirke vannstandene i flere reguleringsmagasin. Slik vi forstår det, vil NVE se vilkårsrevisjonen og konsesjonssøknaden for M2 i sammenheng og det forventes å resultere i et felles nytt manøvreringsreglement.

Et utdrag av høringsuttalelse er inntatt under, etterfulgt av Statkrafts kommentar. For lettere å se de to sakene i sammenheng har vi valgt å kommentere høringsuttalelsene etter tema. Temainndelingen under følger NVEs mal for konsekvensutredninger.

Hydrologi (magasin og vannføringer)

Kommunane meina at det i forbindelse med behandlinga av konsesjons-søknaden for det første må stillast krav om minstevassføring på alle fråførte elvestrekningar og alle elvestrekningar som vedkjem utbygginga av Mauranger 2. For det andre, at det må stillast krav til magasininfylling på dei tider av året kor friluftssinteressene er viktigast. Kommunane ber om komplette analysar av alle aktuelle vatn /magasin under alle utvalte situasjonar (dvs. middelveke, middel år, tørre og våte år). Det blir særleg vist til at kortidsendringane i magasinane ikkje er gjort greie for.

Kommunane skriv i sin uttale at i KU-rapporten er det opplyst at konsesjonssøknaden ikkje omfattar nye reguleringsmagasin, eller bortføring av meir vatn frå elvar/bekker nedstrøms dei eksisterande reguleringsmagasina.

Kommunane ber om at det blir fastsett krav om at dei negative konsekvensane ved pumping (frå Midtra Kvitnadsdalsvatn) blir sett til eit absolutt minimum og at ein kan sjå på avbøtande tiltak for turgåande.

Kvinnherad kommune ønsker at det skal stillast krav om normalvass-stand/stabilisere vass-speilet i Goddalsvatnet gjennom turistsesongen.

Gjennom endring av eksisterende vilkår og/eller fastsettelse av nye vilkår, kan mange av kravene i en revisjon bli løst. Kommunane understrekar at det i alle tilfelle blir forventa at ein konsesjon til Mauranger 2 ikkje vanskeleggjer miljøforbetrande tiltak som kan forventast bli introdusert gjennom ei modernisering av vilkåra i konsesjonen for Mauranger.

Statkrafts kommentarer:

Midtre Kvitnadalsvatnet

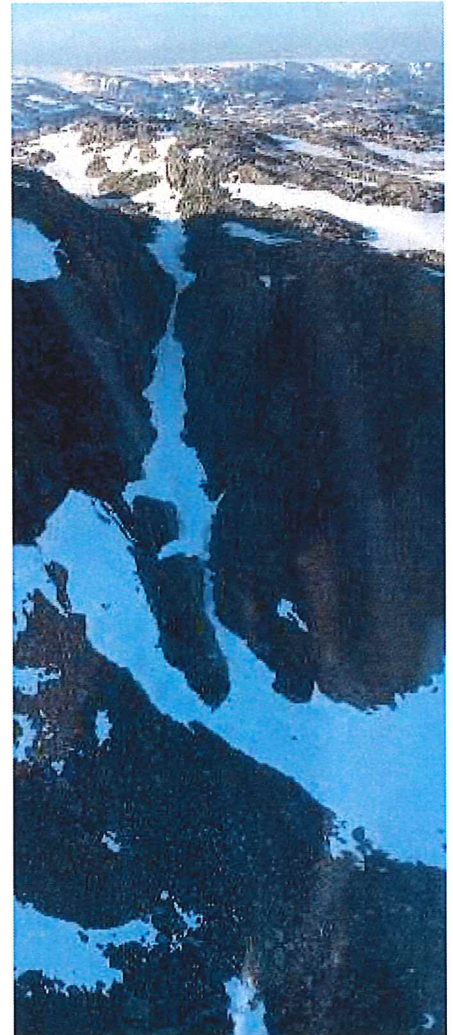
I uttalelsen vises det til KU-rapporten (s.179) om at det ikke etableres nye reguleringsmagasin eller at vannføringen nedstrøms reguleringsmagasin ikke reduseres. Dette stemmer ikke. Midtra Kvitnadalsvatnet søkes regulert med 1m som buffermagasin for pumpestasjonen. Vannføringen mellom Midtra Kvitnadalsvatnet og Svartedalsvatnet blir da redusert.

Bekkeinntakene

Krav om minstevassføring fra alle fraførte elvestrekninger kan i praksis være vanskelig å oppfylle. Erfaringsmessig kan minstevannføringsarrangement bli så dyre både i investering og drift/HMS (helikopter) at små inntak med slike pålegg bør vurderes å tas ut.

Elve-/bekkestrekninger som vil påvirkes av M2 ligger nært breen, er lite tilgjengelige og har ikke fisk. Det stilles derfor spørsmål til de biologiske- og landskapsmessige verdiene disse representerer. Fraføringene påvirker vannføringene ned til Svartedalsvatnet, men ikke vannføringen videre nedstrøms, i f.eks. anadrom strekning i Øyreselva.

Bildet til høyre, tatt 18 aug. 2020, viser bekkekløft nedstrøms omsøkt inntak i Botnane, det største bekkeinntaket. Bekken renner under snøen før den forsvinner i ura nedstrøms kløfta. Det ble forøvrig ikke pålagt minstevannføring fra bekkeinntakene i den konsesjonsgitte overføring av Blådalsvatnet og 5 bekkeinntak (deriblant inntaket i Botnane).

Magasinfylfilling

Krav til magasinfylfilling er et av hovedtemaene i vilkårsrevisjonen. M2 byggetrinn 1 gir høyere vannstander i Mysevatn/Svartedalsvatn på vinteren og marginalt endringer på sommeren. Byggetrinn 2 gir en lavere vannstand på sommeren. Det skyldes en dobling av pumpekapasiteten i byggetrinn 2. Kommunen ber om komplett analyse av magasin vannstander. Statkraft mener dette er fremstilt tilfredsstillende da konsekvensutreder har utført dette i hht. mal fra NVE (dvs. med ukesgjennomsnitt for typisk middel, tørre og våte år). I KU-en er det i tillegg fremstilt med persentiler. I virkeligheten så vil vannstanden gjennom en uke pendle noe rundt de viste magasin kurvene, men store vannoverflater gir lave vannstandsendringer. Ved bygging av M2 så er det Juklavatnet som vil få størst endring sammenlignet med i dag. Magasinsenkning vil kunne gå raskest på sen-vinteren fordi da er tilsig og vannoverflate minst. Konsekvens av hurtige vannstandsendringer er i tillegg nærmere omtalt under *Effektkjøring* i «Notat Q&A Miljø – fra Ullensvang kommunen», fra Sweco.

Goddalsvatnet

Vannstanden i Goddalsvatn er vanskelig å stabilisere siden vatnet trolig er dannet av rasur, med store «lekkasjer». Å forsøke å tette med for eksempel injeksjon vil kunne være svært utfordrende/kostbart. Det har nok alltid vært en ustabil vannstand i Goddalsvatn, men fraføring av vann i Folgefonn-utbyggingen har gitt lavere vannstander. Denne

«naturlige» reguleringen av Goddalsvatn demper vannføringene i Øyreselva nedstrøms. Tettes utløpet av Goddalsvatnet vil vannføringen i Øyreselva bli høyere i flomperioder og lavere i lavvannsperioder.

Vilkårsrevisjon og M2

Statkraft kan ikke se at M2 vanskeliggjør miljøforbedrende tiltak fremsatt i vilkårsrevisjonen. Energitapet ved eventuell/økt minstevannføring i Austrepollselva og Øyreselva vil bli omtrent den samme med og uten M2, men hver tapt kWh har høyere verdi etter en eventuell utbygging av M2.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Kvinnherad Turlag (KT) skriv at varierende vasstand vinter og vår i Midtra Kvitnadalsvatnet vil medføre, usikker is langs land. Det er vanskeleg å finna alternativ trase til denne populære vår-skitur-traseen "Folgefonna på langs".

Norges Naturvernforbund, Hordaland (NVH) gjentar dette: Ein av dei mest kjende vårskiturane i landet er Folgefonna på langs. Den føreslegne reguleringa av Midtra Kvitnadalsvatn truleg vil setja ein stoppar for denne vakre skituren. Me har opplevd farlege situasjonar ved passering når isforholda har vore dårlege.

NVH skriv òg dette: Ein av dei mest populære skiturane før Folgefonnaanlegga kom, var over isen på Juklavatn til Folgefonna. Vona har vore at den komande vilkårsrevisjonen skulle gi endringar i manøvreringsreglementet slik at isen på Juklavatn ved påske og tidleg vår atter kan brukast. M2 med sterk auke i pumping av vatn opp i Juklavatn og betydeleg auka effektkøyring av kraftverket set ein stoppar for betring av forholda for skiturar over Juklavatn.

KT omtaler sperredammen/terskelen ved utløpet av Insta Bukkaspelvatnet som skjemmaende. Her skal det òg etablerast inntak og svingesjakt for overføring av vatn til tilløpstunnel Mauranger 2. Det betyr at ein kan pårekna utstrøyming, «oppgulp», av inntil 30 m³/sek til Bukkaspelvatnet. Sjølv om dette oppgulpet er kortvarig, må det føra til oppbrekking av isen på vatnet. Skiløypa mot Folgefonna/Holmaskjer kryssar Bukkaspelvatnet. Ei uvarsla utstrøyming frå sjakta, vil utgjera ein stor tryggleiksrisiko.

Eiere av hyttenaust på sør-sida av fjordarmen (Einar Onarheim m.fl.) er bekymra for endring i sjøtemperaturen om sommeren: Utløpstunellen er planlagt på utsida av nåværende anleggskai. Med de mengder vann det er planlagt å slippe ut her vil det gi en sterk strøm fra utslippspunktet og ut mot Helleneset. Dette vannet vil ha en temperatur på rundt 4 gr. C. og i perioder medføre en kunstig lav lufttemperatur og tåke (ref. til nåværende utslippstunell i Austrepollen). Vanntemperaturen i sjøen ved Helleneset vil også bli meget sterkt redusert. Selve Austrepollfjorden vil også få altfor mye ferskvann og det kan lett fryse til innafor «Skjero» når den nåværende kraftstasjonen stanses. En bedre løsning vil være å ha utløpstunellen i fjellet mellom Austrepollen og Nordrepollen.

Statkrafts kommentarer:

Det var ukjent for Statkraft at det i dag kan være farlig å passere Midtra Kvitnadalsvatnet på vårskituren «Folgefonna på langs». Det er søkt om en mindre regulering, på 1 m, i Midtra Kvitnadalsvatnet. Dette er sannsynligvis ikke mye større enn naturlig vannstandspendling gjennom året, men pumpestasjonen vil gi oftere pendling. Utløpet går i dag gjennom rasur, dvs. det er et trangt utløp som gir oppstuvning. Når tilsiget på våren øker så vil vannet stige. Det gir overvann eller isen slipper seg fra kantene, og bidrar til

usikker is langs land, også i dag. En pumpestasjon vil ta unna smeltevannet og kan faktisk redusere faren for usikker is langs land på våren forutsatt at vannspeilet holdes relativt stabilt i perioden, eksempelvis ved at minimumsvannstanden heves med 0,7-0,8 m gjennom våren. Da vil vannstanden ligge relativt stabilt under HRV i perioden. Dagens tapping av Blådalsvatnet ned igjennom Midtra Kvitrådalsvatn gir ikke bare en generell heving av vannspeilet ved økende tilsig utover våren, men det dannes også usikker is i innløpsos. Denne situasjonen vil forbedres og usikker is i innløpsosen vil antagelig forsvinne med M2 når vannet fra Blådalsvatnet tappes direkte til ny tunnel fra Juklavatnet.

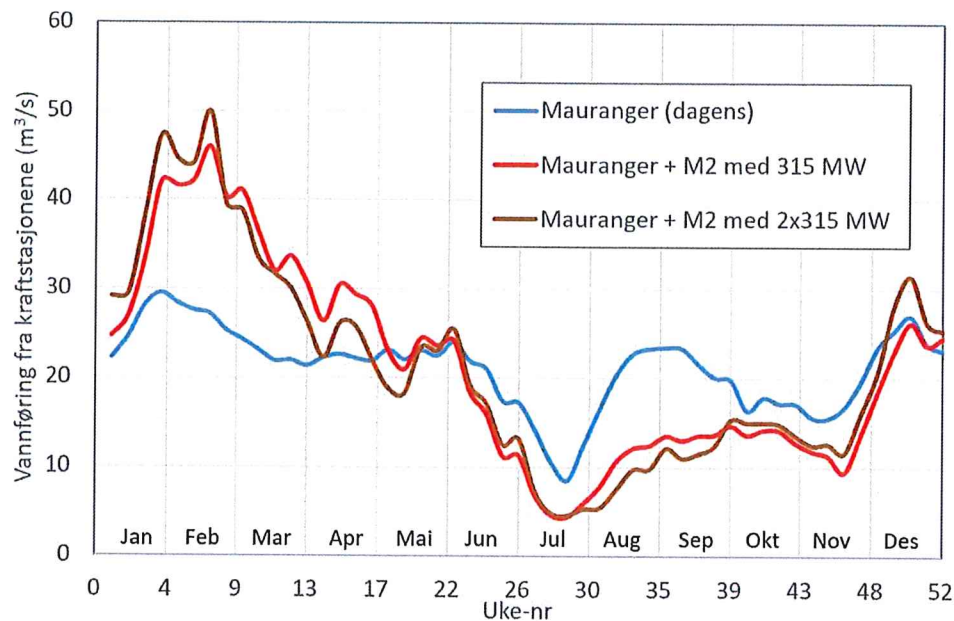
Med de rette tiltakene så kan situasjonen etter utbygginga av M2 gi tryggere is enn i dag. Men magasinkrav som skal gi tryggere is er generelt utfordrende da det kan oppstå situasjoner der Statkraft oppleves å ha ansvar for naturforhold og tredjepersons valg utenfor vår kontroll. Ved store tilsig i snøsmeltinga på våren vil ikke pumpa klare å holde unna, og vannet vil stige.

Ang. inngrep ved Insta Bukkaspel så vil terskel ikke være synlig fra merket sti. Inntaket derimot vil delvis være synlig fra sti, ca 400 m unna. Her blir det inntak- og svingesjakt som ved rask stopp i M2 kan gi tilbakeslag ut gjennom dette inntaket. Det vil skje når vannstanden i Juklavatnet er høy, d.v.s. nært HRV. Det vil normalt sett være på høsten, og ikke på senvinteren. Et «oppgulp» på senvinteren vil, som KT riktig bemerker, gi oppsprekking av isen og en potensielt farlig situasjon for ev. skigåere som er på vei fra Goddalsvatn til Folgefonna/Holmaskjer over Bukkaspelvatnet. Risikoen er liten fordi Juklavatnet har aldri ligget tett på HRV på våren. Prosjektet vil uansett revurdere denne løsning og ev. foreslå tiltak ved toppen av inntaks- /svingesjakt som hindrer slike oppgulp ut i Bukkaspelvatnet, f.eks. ved å lage et lokalt svingebasseng i inntaket.

For å komme seg på ski på breen før utbyggingen av Folgefonnaanleggene så var det mulig å gå via isen på Juklavatnet. Etter utbygging av Folgefonnaanleggene ble adkomsten til breen lettere via andre ruter enn over Juklavatnet. Ved pumping i dagens Jukla pumpekraftverk vil vannstanden heve seg og isen slipper land. Ferdsel på isen på Juklavatnet er derfor utrygg allerede i dag, og situasjonen blir ikke bedre dersom Svartedal pumpe bygges (trinn 2 i M2).

Temperatur og vannmengde ut i fjorden er omtalt i tilleggsvurdering til KU «Notat Q&A Miljø – fra Ullensvang» datert 12/12-2022. Der har Sweco skrevet: *Med Mauranger 2 vil mer vann tilføres fjorden på vinteren og mindre om sommeren, noe som betyr at temperaturpåvirkningen og tilførsel av breslam i sommer-perioden reduseres, og at vanntemperaturen i fjorden da kan øke litt. Det vurderes derfor at konsekvensen av Mauranger 2 for fisk, fugl og sjøorganismer blir ubetydelig, og om det blir endringer, kan det bli i positiv retning i sommerperioden. Effekt vinterstid med mer kaldt brevann til en kald fjord antas å gi ubetydelige konsekvenser for marin økologi.*

Fordi det er store bretilsig til Mysevatn om sommeren så er vannet fra Mauranger kraftverk kaldt. I sum mindre kaldt vann ut i fjorden om sommeren etter utbygging av M2 bør normalt gi økt vanntemperatur sammenlignet med i dag. Figur 1 viser normalt forventet fordelingen av vannføring ut i fjorden gjennom året, i dag (blå) og etter utbygging av M2 med 315 MW (rød) og M2 med 2x315 MW (brun).

Figur 1. Midlere vanntilførsel til fjorden (ukesnitt). Før og etter utbygging.

For å unngå «sterk strøm mot Helleneset» vil lokal utforming av utløpet være av stor betydning (retning, dybde og tverrsnitt).

Det ble vurdert tidlig i prosjektet å ha kraftstasjon på nordsiden av Austrepollen og utløpstunellen i fjellet mellom Austrepollen og Nordrepollen, men forslaget ble lagt til sides av geologiske grunner (fjellrygg fryktes avspenst og vil dermed ikke tåle det høye vanntrykket). I tillegg kan det å legge utløpstunnelen her komme i konflikt med planlagt veitunnel.

I brev fra NVE datert 28.11.2023 ønskes Naturmangfold i sjø/saltvann utredet nærmere. Statkraft vil derfor engasjere konsulent med bakgrunn fra marin biologi.

Grunnvann

Ingen kommentarer fra høringene annet enn at fjerning av vann i Bagdalen antas å gi redusert beite, se kapittel Naturressurser - landbruk.

Ras, flom og erosjon

Kommunane legg til grunn at Statkraft vil bli pålagt å iverksette naudsynte tiltak både i konsesjonssaka og i revisjonssaka for å redusere dei negative konsekvensane ved erosjon til eit absolutt minimum.

Statkrafts kommentarer:

Erosjon i elver er naturlige prosesser og skjer spesielt ved flommer. M2 vil redusere flommene i Austrepolluelva og Øyreselva.

M2 vil også redusere flomfaren nedstrøms Dravladalsvatn. I dag er Jukla pumpekraftverk en flaskehals ved store tilsig til Svartedalsvatn/Mysevatn og Dravladalsvatnet. Stasjonen driftes kontinuerlig, men det veksles mellom å pumpe fra Svartedalsvatn/Mysevatn eller å tappe fra Dravladalsvatnet. I en flomsituasjon er det størst skadepotensiale i Jondalsvassdraget, og derfor er det viktig å unngå overløp fra Dravladalsvatnet. M2 vil redusere behovet for pumping i Jukla pumpekraftverk. Det avlaste kraftverket og stasjonen kan driftes i lengre perioder mot Dravladalsvatnet og ev. forhåndstappe mer

vann forut forventede store tilsig (Å veksle fra pumpedrift eller turbin-drift mot Juklavatn til turbindrifft mot Dravladalsvatnet tar med dagens installasjon opptil flere døgn).

Naturmangfold – på land

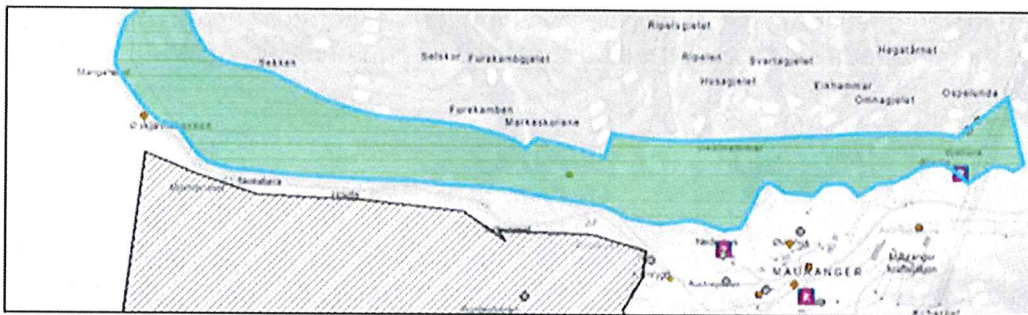
KT omtaler planlagt terskel grøft ved Floetjørnane som eit forstyrrende element i eit elles urørt område. Oppretthaldas den naturlege biotopen i og langs bekken mot Bagdalen/Mysevatnet? Det kan òg stillast spørsmål ved nytteverdien av dette tiltaket. Eit anna alternativ kunne vera å føra vatn frå Floetjørnane i tunnel inn på strengen frå Bukkaspelvatnet til Juklavatn.

Forum for natur og friluftsliv Hordaland (FNF) mener at søknaden ikke kan aksepteres slik den foreligger i dag –verken for alternativ 1 eller 2. Etter FNF sin mening er det liten tvil om at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold som ligger til grunn for konsekvens-utredningen, er såpass mangelfullt at det må gjøres ytterligere kartlegginger for i tilstrekkelig grad å kunne si noe om konsekvensene av flere av tiltakene som er del av søknaden, og for å kunne si noe om hvordan avbøtende tiltak best kan gjøres. FNF påpeker at det ikke er gjort en systematisk kartlegging av naturmangfold i noen delområder. FNF støtter KT i at Floetjørnane og Bukkaspelsvatna bør spares i reguleringen.

Statkrafts kommentarer:

Ang. inngrep ved Floetjørnane så vil terskel bli synlig fra merket sti som går mellom Floetjørnane. Dette vil også, som Turlaget påpeker, redusere vannføringen i Bagdalen ned mot Mysevatn. Gevinsten i dette inngrepet ligger i å føre vannet mot Midtra Kvitnadalsvatn der vannet vil bli pumpet mot Juklavatnet. Gevinsten blir større dersom forslaget fra Turlaget følges om å føre vannet fra Floetjørnane ned i tunnelstrengen mellom Blådalen og Bukkaspelvatnet. Det ble vurdert tidlig, men lagt til sides pga. lang (og kostbar) sjakt og inntak. I forhold til trykk is på Midtra Kvitnadalsvatnet så er imidlertid et slik bekkeinntak gunstigere. Energigevinsten i å overføre Floetjørnane til Midtra Kvitnadalsvatnet er 1,2 GWh/år. Gevinsten ved overføre Floetjørnane til et bekkeinntak på tilløpstunnelen er 3 GWh/år. Statkraft ønsker av økonomiske grunner fortsatt å føre vannet til Midtra Kvitnadalsvatn.

Det er riktig som FNF skriver at det ikke har vært gjennomført en systematisk kartlegging av biologisk mangfold i delområdene. Statkraft anser det også som sannsynlig at en slik kartlegging vil gi funn av rødlistearter i randsonen i delområdene. De fleste inntaksstedene ble befart av konsekvensutreder i aug/sept. 2021. Området er også befart tidligere i forbindelse med utredninger i forbindelse med overføring av Blådalsvatnet og Pyttafloene. Hensikten med disse befaringsene var å se artsmangfoldet ved direkte berørte arealer og bekker, mtp. ev. rødlistearter, potensielle gyteområde etc. Direkte berørte arealer vil bli sett nærmere på ved utarbeidelse av detaljplan for miljø og landskap. FNF viser også til at delområde D - Austrepollen (som er gitt svært stor verdi i KU), har mangelfullt kunnskapsgrunnlag når det gjelder biologiske verdier, men hovedårsaken til at dette området har fått høy verdi er «Rik edellauvskog» markert grønt i figur 2 under. Dette området berøres ikke av M2.

Figur 2. Registrert rik edellauvskog ved Austrepollen.

I brev fra NVE datert 28.11.2023 ønskes Naturmangfold på land utredet nærmere. Statkraft vil derfor engasjere konsulent med biofaglig bakgrunn, både flora og fauna, til å befare Bagdalen, og bekk ned mot Midtra Kvitnadalsvatn. Befaringen ønskes utført også videre langsetter Kvitna ned mot Svartedalsvatnet og langs bekk fra Bukkaspelvatn. I tillegg skal randsonen ved tipp/rigg-området ved Markjelkevatn befares.

Naturmangfold - i sjø og ferskvann

Statsforvaltaren er inne på at moglege konsekvensar for sjøaure, bør kartleggjast. Det bør vidare vurderast minstevassføringsslepp frå nye vassinntak.

Vestland fylkeskommune rår til Fiskekartlegging og biologisk vurdering av råka vassførekomstar som ikkje har dette bør utførast før tiltaket vert sett i gang.

Kommunane sett som vilkår i konsesjonen at «elverestaurering» skal gjennomførast i Austrepolluelva og Øyreselva når anleggsarbeidet er avslutta. I tillegg bør utbyggar bli pålagt å iverksette alle relevante tiltak for å stimulera til auka fiskeproduksjon om biodiversitet.

Det er ikke planlagt å slippe minstevannføring fra de tre omsøkte bekkeinntakene, og temaet er også i liten grad vurdert i konsesjonssøknaden. FNF mener, slik også Statsforvalteren antyder/anbefaler, at det bør slippes minstevannføring fra de nye inntakene, med minimum alminnelig lavvannsføring som utgangspunkt.

Kraftverket kan påvirke fjorden i anleggsfasen ved utløpet under sprenging og ved forureina vatn, og i driftsfasen føre ferskvatn uti fjorden. Fiskeridirektoratet foreslår flere avbøtende tiltak for å redusere potensielle skader på gytefelt:

- å sprengre ei varselsprenging
- unngå arbeide i gyteperioden og når yngelen bunnsår fra januar-mai/juni,
- avrenningsvatn fra tunnel bør reinsast før det kjem ut i fjorden.

Det kom fram under synfaringa at Statkraft ikkje har undersøkt konsekvensane for fisk knytt til ny utløpstunell frå Mauranger 2 kraftverk i Austrepollen. Det vart opplyst at vatnet vil ha ein fart på 1-2 m³/s ved utløpet i sjøen, og det vert antatt at kraftverket vil ha minimal innverknad. Ullensvang kommune påpeikar at Maurangerfjorden er gyteområde for torsk. Det må konsekvensutgreiast korleis eit nytt kraftverk og utslepp frå det vil påverka gyteområdet, og fjordområdet generelt.

Grunneier Knut- Inge Øvrehus ønsker en samkjøring av M2 og ny vegtunnel mellom Austrepollen og Nordrepollen (dagens veg er svært utsatt for ras). Utsleppstunnelen som Statkraft har planlagt kjem ut på sør-sida av Austrepollvågen. Dette er badeplassen og eit kjempeflott natur område både for folk og dyreliv. Det er ein spesiell skjergard med masse forskjellig fisk som gyter. På land er det av og til fuglar som vipe og terna som hekka disse er som kjent truga fugleart. Det vil verta fare for at vågen/fjorden fryser til om vinteren, med

den ulempe det medfører for dyreliv og folk. Dette har ikkje Statkraft tatt med i sin KU, slik at kva ulemper dette kan skape for dyr, fisk og miljø veit me lite om.

Forslaget er at Statkraft legg kraftstasjonen på nordsida av Austrepollen og har utsléppstunnel flytta til nordsida av Austrepollen i fjellet Bergfjel. Dette er eit område med stor rasfare der verken folk eller dyreliv er. Ved å legge tunnelen her vil fjorden også kvitta seg fortare med ferskvatn. Dette er ein stor fordel om vinteren med is og driv is, som kan skade oppdrettsanlegg, og i verste fall få røming. Kan og vera fare for båtar i fjorden. Det forslås fylling på neset mellom Austrepollen og Nordrepollen kalla Stonganeset. Her har det vert tippa mykje masse før.

Statkrafts kommentarer:

Konsekvensutredningen konkluderer med at M2 vil ha «ubetydelig påvirkning» for sjøaure. Det er ikke pålegg om slipp av minstevannføring fra bekkeinntakene i konsesjonen for overføring av Blådalsvatnet. Det er ikke registrert fisk i noen av bekkene, og de er lite tilgjengelig. Det er derfor heller ikke foreslått minstevannføring nedstrøms de samme inntakene i søknaden for M2.

Statkraft vil vurdere å inkludere tiltak foreslått av FD, f.eks. at eventuell utfylling i sjøen nært gytefelt ikke utføres i januar-juni.

Ang. kraftstasjon og utløpstunnel i fjell mellom Austrepollen og Nordrepollen: Se Statkrafts kommentar i kapittel om isforhold. En slik lokalisering av kraftstasjon og utløpstunnel ble vurdert tidlig i prosjektet, men lagt til sides av geologiske grunner og potensiell konflikt med planlagt veitunnel.

Ang. badeplass, fugleliv og gyteområder i Austrepollvågen: Som det fremkommer i kapittel om *Vanntemperatur, isforhold og lokalklima*, vil mer vann tilføres fjorden på vinteren og mindre om sommeren sammenlignet med i dag ved eventuell utbygging av M2. Dette vil mao. bety at vanntemperaturen i fjorden vil kunne øke litt om sommeren.

I brev fra NVE datert 28.11.2023 ønskes Naturmangfold i sjø/saltvann utredet nærmere. Statkraft vil derfor engasjere konsulent med bakgrunn fra marin biologi.

Landskap

Statsforvaltaren er inne på at naturmiljø på inngrepsfrie areal som skal byggjast ned, bør kartleggjast. Vi legg til grunn at nye naturinngrep blir avgrensa så langt som råd, og at det blir stilt krav om avbøtande tiltak.

Norges Naturvernforbund, Hordaland (NVH) skriv at Mauranger 2 bør ikkje få konsesjon. Folgefonnanlegga ligg i Hardanger, eit område der vasskraftutbygging har sett veldige avtrykk i landskapet; Sima, Blåfalli, Tyssedal/Tysso 2 saman med Folgefonnanlegga. I tillegg har rundt 100 småkraftverk fått konsesjon. Reguleringa av Blådalsvatn øydelegg i dag naturopplevinga i eit stort omkringliggende urørt høgfjellsområde

Desse tiltaka må takast ut av Mauranger 2:

1. Statkraft ynskjer å gjera inngrep i Insta Bukkaspelvatnet og i Floetjørnane. Desse to tiltaka tek bort eit stort inngrepsfritt høgfjellsområde.
2. Ny kraftlina nordover frå Midtre Kvithadalsvatn til Svartedalsvatn vil medføra ein sterk auke i inngrepa her og må ikkje byggjast.

FNF og Statsforvalteren påpeker at «Vatn 1173» ved bekkeinntaket Botnane sør ligger delvis innenfor nasjonalparken. Slik FNF ser det, må dette få konsekvenser for utforming av dette bekkeinntaket.

Vestland fylkeskommune rår til utbyggjar må prøve å finne alternative bruksområde for tunnelmassane. Direktoratet for mineralforvaltning meiner også at brukbare overskotsmassar bør nyttast til samfunnsnyttige formål framfor å leggest i permanent deponi.

Kvinnherad Turlag kommenterer at massedeponiet i Markjelke-området vert svært dominerande og skjemmaende. Området vil på ny framstå som eit sår i landskapet, og utgjera eit endå større areal enn det førre området for masseuttak. Innanfor dette arealet er 140-150 daa avsett til deponering av tunellmassar, inntil 800 000 m². Areal, vist på kart s. 25, er ikkje 150 daa. Eit slikt areal vil dekkja heile området frå Tjørna til vegkryssing ved Jukla stasjon og opp mot fjellbruna, dvs. heile Hadlet. Det må vurderast alternative deponi. Eit mogeleg tiltak er å deponera tunellmassane i søraustre del av vatnet. Deponia i Austrepollen vil, same kva lokalitet som blir valt, framstå som store inngrep i eit trongt fjordlandskap.

KT skiver vidare: det er tilfredsstillande viss utbygginga medfører at området ved Insta Kvitnadalsvatnet kan takast inn att som ein del av Folgefonna nasjonalpark.

Statkrafts kommentarer:

Ny arealbruk som følge av M2, er primært arealer nært bekkeinntakene. Pga. behov for riggareal vil nødvendig areal i anleggsperioden være noe større enn permanent arealbruk. Regulering av Midtra Kvitnadalsvatn gir noe større inngrep enn i dag, men vannet er allerede i dag påvirket i og med at vannstanden påvirkes av dagens tapping fra Blådalsvatnet.

I konsekvensutredningen utført for overføring av Blådalsvatnet (2008) ble virkningen på inngrepsfrie areal vurdert som «stor negativ» fordi foreslåtte bekkeinntak i Kvitnadalen ville redusere Inngrepsfrie sone (INON) innenfor nasjonalparkens grenser. Disse bekkeinntakene er ikke med i dagens søknad på M2.

Det største arealinngrepet i fjellet er knyttet til massedeponiet ved Markjelkevatn. Deponiet er foreslått lagt i et område som er berørt av tidligere masseuttak til dambygging, men terrenginngrepene er i dag vanskelig å få øye på, nå snart 50 år senere.

Hvis Statkraft Energi får konsesjon for M2 vil arbeidene ved tipp ved Markjelkevatn bli nærmere beskrevet i detaljplanene. Dvs at detaljplanen vil inkludere en beskrivelse av terrenginngrep i anleggsfasen og tiltak for arrondering og revegetering for endelig utforming etter eventuelt avsluttet anleggsfase.

Ref. NVHs pkt 1: Slik det er omsøkt, skal Insta Bukkaspelvatnet og i Floetjørnane ikke tappes ned, og det blir ingen aktiv regulering av disse. De mest synlige inngrepene blir tersklene ved utløpet og et tørt bekkeløp rett nedstrøms dammen. Merket sti går mellom Floetjørnane så her vil inngrepene være nært stien, men det gjelder ikke for Insta Bukkaspelvatnet ettersom bekkeløpet nedstrøms ikke er synlig fra sti.

Ref. NVHs pkt. 2: Dagens kraftlinje til lukehuset ved Svartedalsvatnet er synlig fra merket sti. Ved forlenging av linja oppover mot Midtra Kvitnadalsvatn vil den være delvis synlig fra sti, men på økende avstand fra 700 m til over 1 km.

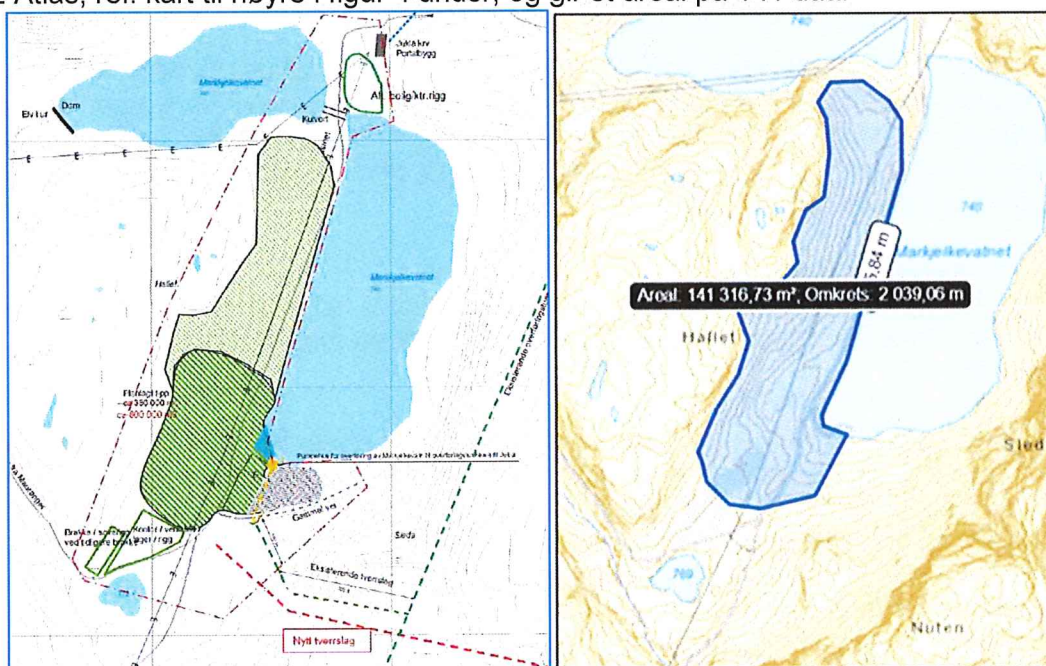
Ang. at Vatn 1173 ved bekkeinntak Botnane sør er innenfor nasjonalparken. Det stemmer at en liten del i søndre ende av Vatn 1173 ligger innenfor nasjonalparken ref. kart til venstre i figur 3 under, der grønn skravur viser nasjonalparken. Det er ikke søkt om regulering av Vatn 1173. Et inntak i vannet vil kunne påvirke vannstanden. Minste vannstand blir høyere, og flomvannstandene blir lavere. Å legge inntaket i «Vatn 1173» var imidlertid et under-alternativ. I konsesjonssøknaden ble det primært skissert en løsning

med inntak rett nedstrøms «Vatn 1173», se bilde og kart under til høyre. Inntaket slik omsøkt vil ligge 250-300 m vest for grensen, mao. utenfor nasjonalparkgrensen. For å unngå påvirkning av vannstanden i «Vatn 1173» må sperredammen ligge lavere enn kote 1173.

Figur 3. Bekkeinntak og Vatn 1173 ved Botnane.

Foreslått areal for deponi ved Markjelkevatn er markert på side 25 i konsesjonssøknaden og oppgitt til å være 140-150 daa. KT antyder at dette må være for lite. I konsesjonssøknaden er deponi-området markert med to ulike grønn-skraveringer, og deponiet vil dekke begge disse områdene. Det samme området er grovt skissert på nytt i NVE Atlas, ref. kart til høyre i figur 4 under, og gir et areal på 141 daa.

Figur 4. Område for deponi ved Markjelkevatn.

Med 800.000 m³ (Byggetrinn 1+2) i deponiet så vil gjennomsnittsdypden være i 5-6 m. Som turlaget påpeker så medfører dette terrengendringer vest for Markjelkevatnet. Alternative lokaliteter for deponi har vært vurdert tidligere i konsesjonssøknaden for overføring av Blådalsvatnet, men forslaget til turlaget om å legge det i sørøstre Markjelkevatn er nytt. Vannet er inntaksmagasin for Markjelke pumpe og reguleres 3 m. Statkraft vil vurdere hvorvidt det er mulig å deponere masser i Markjelkevatnet.

Ang. Insta Kvitnadalsvatn så vil det ikke bli berørt ved en utbygging av M2. De 3 bekkeinntakene i Insta Kvitnadalsvatnet som er inkludert i Blådalsoverføringen er utelatt i konsesjonssøknaden for M2.

Kulturmiljø

Vestland fylkeskommune rår til at det vert stilt krav om at undersøkingsplikta etter § 9 i Kulturminneloven vert oppfylt i god tid før iverksetjing av tiltak i marka. Gravfeltet id. 72967 på Veaneset skal sikrast i anleggsfasen.

Statkrafts kommentarer:

Kulturmiljø er et viktig tema i miljøplanen som skal utarbeides og godkjennes før anleggsstart. Gravfeltet på Veaneset ligger utenfor ytre arealbegrensning i arealdisponeringsplan. Å gjøre tiltak for å sikre et område hvor det ikke skal være inngrep må isåfall diskuteres med fylkeskommunen.

Naturressurser - landbruk

Grunneier Knut-Inge Øvrehus mener at fallet i Austrepolluelva som i dag utnyttes av Mauranger kraftverk, tilhører hans eiendom. Statkraft må gjera opp for fallerstatning før forhandlingar om arealbruk for Mauranger 2. Det gjelder kraftstasjon/ rigg område og inngrep i fjellet.

I fjellet gjelder det Floetjørnane, der vatnet i dag renn ned i Bagdalsvatnet og vidare til Mysevatn. Statkraft vil føre alt dette vatnet til Blådalsvatnet for å utnytte større fall høgde. Dette vil få negative påverknad på vegetasjon i Urabotn og Bagdalen. Dette er eit svært bra beiteområde, som ved tørre somrar blir ubrukelig.

I Austrepollen er det to store statlege aktørar, Statskraft og Statens vegvesen, som har store anleggsplanar. Tenk om disse to aktørane kunne samarbeid og kjørt anleggsperiode samtidig? Det ville ført til halvparten så lang anleggs tid. Eg driv med kyr på garden no, drifta må sannsynleg reduserast i anleggsperioden, dersom det ikkje blir noko samkøyring på anlegget vil vel drifta bli lagt ned.

Statkrafts kommentarer:

Statkraft er kjent med grunneiers syn på eierforholdet til fall og hvorvidt tidligere erverv er gjort opp. Dette er et tilbakevendende tema, og Statkraft fortsetter dialogen med grunneier.

Fraføring av Floetjørnane vil redusere vannføringen nedover Bagdalen til Mysevatn. Grunneier har rett i at konsekvensutreder ikke vurderte mulig virkninger på vegetasjon og beite i Bagdalen. I brev fra NVE datert 28.11.2023 ønskes Naturmangfold på land utredet nærmere og Statkraft engasjerer utredere for dette sommeren 2024. Manglende kartlegging i Bagdalen antas å være en av grunnene til NVEs ønske om tilleggsutredninger.

Statkraft har god dialog med fylkeskommunen som er ansvarlig for planlegging av tunnelen mellom Austrepollen og Nordrepollen. Tiltak for å redusere fysiske inngrep (anleggsrigger og deponi) og lengden på anleggsperiodene vurderes, for eksempel vurderes det om felles rigg kan være et positivt grep. Det er imidlertid ulike prosesser for tiltakene, og det er derfor usikkert om prosjektene kan starte opp samtidig. Det vurderes også om en samkjøring med Statnett kan være aktuelt.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Statsforvaltaren skriver at tiltaket trenger konsesjon etter forurensingslova for både anleggsfasen og driftsfasen (NVE), og at de avventar nærare utgreiing/søknad.

Vestland fylkeskommune rår til følgjande avbøtande tiltak knytt til vassmiljø:

- Reinsing av tunellavløpsvatn både for partiklar og restar etter sprengstoff.
- Val av alternativ som vil gje minst mogleg forringa miljøtilstand av vassførekomstane generelt og Austrepolluelva, Markjelkevatnet og Maurangerfjorden spesielt bl.a. auke i vassføringa i Austrepolluelva i anleggsfasen for å redusere sedimentering og anna miljøskade i elva.
- Ved eventuell bruk av nonet tennarar ved sprenginga må ein gjera tiltak for å unngå spreiding av plast til naturen.

Dersom tiltaket vil gje ein forringing av vasskvaliteten under anleggsfasen, forventar kommunane at det blir sett krav om at regulanten skal redusere dei negative konsekvensane for miljø og lokalbefolkninga i anleggsfasen til eit absolutt minimum. Statkraft blir pålagt å ha god overvaking av situasjonen under heile anleggsfasen, og at det blir utarbeidd planar for raskt og effektivt kunne handtera eventuelle uforutsette hendingar.

KT skriv at kvaliteten på drikkevatnet til bygdene må ivaretakast med omsyn til slam og anna forureining.

Statkrafts kommentarer:

Statsforvalteren viser til at etablering av deponi for masser kan kreve egen tillatelse etter forurensningsloven § 11. Ifølge NVEs veileder 3/2010 skal ikke *utbyggingstiltaket* behandles som egen sak etter forurensningsloven. Vilkår som kan være aktuelle for forurensningssituasjonen vil NVE normalt i stedet ta inn som en del av konsesjonsvilkårene, basert på uttalelser fra forurensningsmyndighetene. Det kan imidlertid stilles særlige krav til etablering av massedeponier nært inntil og eventuelt i vassdrag, og det kan være behov for særskilt tillatelse etter forurensningsloven for slike deponier. Statkraft vil avklare med Statsforvalteren om det stilles krav til midlertidig utslippstillatelse for *anleggsperioden* og eventuelt for etablering av deponi nært inntil og i vassdrag, og vil gjøre dette når konsesjon for M2 eventuelt foreligger. En utslippstillatelse med vilkår vil danne en del av de formelle forutsetningene for gjennomføring av tiltaket, og vil bli nærmere beskrevet i detaljerte planer for miljø og landskap (detaljplanene).

Alternativ deponi plassering ved koblingsanlegget gir i følge KU kap. 8.3 s. 73 «betydelig miljøskade» pga. potensiell avrenning av finstoff og spengstoffrester til Austrepolluelva. Av den grunn forsøker vi nå å unngå å bruke dette arealet for deponi.

Tippmasser er en ressurs, så alternativ til deponering er ønskelig også fra Statkrafts side.

M2 endrer ikke dagens vannføring i Austrepolluelva og Øyreselva. Spørsmål om elverestaurering og tiltak for å stimulere til økt fiskeproduksjon i Austrepolluelva og Øyreselva adresseres og vurderes i vilkårsrevisjonen.

Ang. drikkevatn så har beboere i Austrepollen (inkl. Statkrafts adm.bygg) samme drikkevannskilde. Nedslagsfeltet til denne påvirkes ikke av M2 (eller dagens kraftverk). Kilden har begrenset kapasitet, og vil være for liten når/dersom det blir store anleggsrigger i Austrepollen. Det vurderes alternative drikkevannskilder både av sikkerhetsmessige grunner og for å øke kapasiteten.

Transport

Vestland fylkeskommune vera ein part i diskusjonar med omsyn til alt som påverkar vår rolle knytt til planlegging, bygging, drift og vedlikehald av fylkesvegnettet.

Tiltaket har ikkje konsekvensar for riksveg, vegkulturminner eller nasjonale turistveger. Statens vegvesen har derfor ingen merknader til konsesjonssøknaden. Kystverket påpeker at Austrepollen har lite nyttetraffikk. Vi gjør oppmerksom på at utfylling i Austrepollen vil kreve tillatelse fra lokal havnemyndighet etter Lov om havner og farvann.

Grunneier Jarle Øvrehus mener at konsesjon kan innvilges forutsatt at Statkraft:

1. *finner løsninger som skjermer Austrepollen på best mulig måte.*
2. *vedlikeholder turistveien og broene som de er pålagt å gjøre*
3. *gir faste summer til Austrepollen som bygd som kan brukes i trivselstiltak*
4. *ordner opp i frikraftavtalen og betaler tilbake det som er betalt inn for mye*
5. *vedlikeholder veien opp til Mysevatnet*
6. *samarbeider med Vestland Fylkeskommune om tunnelen mellom Austrepollen og Nordrepollen, slik at den totale anleggsperioden kan bli kortere*
7. *er med på å sponse oppgradering av Furubergtunnelen*
8. *kommer til enighet med grunneierne om hva som egentlig tidligere er blitt solgt av vann og vassdrag. Det er ikke sikkert at bekker og småpytter som Statkraft nå skal ta er inkludert i tidligere salg*
9. *gjør større undersøkelser på potensialet for jøkullaup i Gråfjellsbresjøen*
10. *skjærgården i Austrepollen og Såfossen fredes*
11. *sørger for minstevannføring i Austrepolluelva og at det jevnlig settes ut stedegen fisk*
12. *sørger for flere faste ansatte ved Statkraft i Austrepollen. Inkludert i dette bør det være en fast ansatt som retter seg mot tilrettelegging for turister.*

Statkrafts kommentarer:

Anleggsvirksomhet for M2 i Austrepollen vil bli lokalisert nært dagens fylkesvegnett, og planlegging av arealbruk vil måtte skje i tett dialog med fylkeskommunen. Lokalt er det fremmet et ønske om å lage nytt land ved deponering av tippmasser i sjøen. Statkraft vil, dersom dette blir aktualisert, avklare om tiltaket krever særskilt tillatelse etter havne- og farvannsloven, og vil gjøre dette når konsesjon for M2 eventuelt foreligger.

Ang. grunneier Jarle Øvrehus sine krav:

Noen av de nevnte krav og forslag til tiltak er relevante i fbm. dagens vedlikehold, er privatrettslige avtaler og ev. inngår i pågående vilkårsrevisjon, mao andre prosesser enn konsesjonssøknad for M2. Eksempelvis har Statkraft generelt ansvar for å holde anleggsveger i stand i henhold til eget behov og veien opp til Mysevatn vil bli oppgradert i forbindelse med rehabilitering av Dam Mysevatn. Vurderinger rundt Jøkullaup er et tema som må vurderes av Statkraft i forbindelse med rehabilitering av dam Mysevatn.

I lys av konsesjonssøknaden for M2, er Statkraft i dialog med grunneiere om erverv av grunn for gjennomføring av tiltaket og andre privatrettslige forhold som spørsmålet om eierskap til fall. Når det gjelder tunnelen mellom Austrepollen og Nordrepollen er Statkraft i dialog med fylkeskommunen, som er ansvarlig for planleggingen av tunnelen.

Energiforbruk

Ingen høringsinnspill.

Brukerinteresser - friluftsliv

Fylkeskommunen ber NVE stille vilkår om avbøtende tiltak som foreslått i konsekvensutgreiinga knytt til friluftsliv. Det er og viktig at tiltakshavar har god dialog med lokale turlag og andre interesseorganisasjonar om løysingar som kan redusere dei negative konsekvensane av tiltaket. Med omsyn til friluftsliv er det viktig at massetippen

ved Markjelkevatnet får ein god terrengarrondering og at det gjerast tiltak for å tilbakeføre området til mest mogleg naturleg tilstand.

Kommunene ber om at Statkraft vert pålagt å tilretteleggje for auka friluftsliv/turisme i dei viktigste delene av vassdragene som fører inn til Folgefonna. Kvinnherad kommune ønsker difor at det skal stillast krav om at Statkraft i forbindelse med opprustning/utviding av Folgefonnanleggene skal tilrettelegge for normalvass-stand/stabilisere vass-speilet i Goddalsvatnet gjennom turistsesongen.

Bergen og Hordaland Turlag (BHT) ber NVE setje vilkår om betre tilrettelegging og tilkomst med brøyting til Markjelke frå påske, gode parkeringstilhøve ved Markjelke i anleggsperioden, og ved tilbakeføring av området.

Statkrafts kommentarer:

Tilrettelegging for økt friluftsliv/turisme kan innebære å forbedre tilgjengeligheten med bedre stier og veger. I anleggsperioden må ferdsel i deler av området begrenses av sikkerhetshensyn, men tilgang til eksisterende stier vil bli opprettholdt så langt som mulig. Tiltak for tryggere adkomstvei til Jukla/Markjelkevatn vil bli utført i forbindelse med anleggsvirksomheten ved Markjelkevatn. Adkomstveiene vil ha varig verdi for de som har dette området som utgangspunkt for turer mot breen.

Rehabilitering/bygging av gangveier ev. bruer foreslått av turlag og lokale grunneiere er kommentert i vilkårsrevisjonen.

Ang. Vannstanden i Goddalsvatn så er ønsket kommentert i Hydrologi-kapitlet.

Ang. ønske om brøyting av veg og P-plass til Markjelkevatn så vil det sannsynligvis skje i byggetida, men i dag brøytes det ikke. For drift og vedlikehold av Jukla kraftverk om vinteren benyttes snøskuter og helikopter. Allmennhetens tilgjengelighet i byggetida vil bli beskrevet nærmere i detaljplan for miljø og landskap.

Samfunnsmessige virkninger

Statnett er positiv til planene fordi Mauranger 2 kraftverk svarer på behovet for mer effekt i kraftsystemet. Statnett vurderer at bygging av det første byggetrinnet på 300 MW i Mauranger ikke utløser behov for å forsterke ledningsnettet nord og sør for Mauranger. Statnett har som følge av behov for å forsterke kapasiteten mellom nord og sør på Vestlandet, og for å legge til rette for forbruksvekst i bergensområdet og på Haugalandet, satt i gang et prosjekt for å fornye og oppgradere forbindelsen mellom Sauda og Samnanger til 420kV. Eksisterende 300kV koblingsanlegg i Mauranger tilfredsstiller ikke gjeldende krav til utforming av koblingsanlegg i henhold til NVF. Søknad om funksjonalitet iht fos§14 bør sendes tidlig.

Kommunane forventar at det i konsesjonen blir sett krav om at Statkraft skal bidra til å vidareutvikla heile området i høve til fiske, landskap, turisme og friluftsliv i samarbeid med kommunane, slik at det blir lagt til rette for ei samfunnsøkonomisk fornuftig utvikling av alt areal som vedkjem Folgefonnanlegga.

Kva innvirkning vil utbygginga ha på kommunane sin økonomi? Dei lokaløkonomiske verknadane i all hovudsak er føretatt utrekningar basert på den beskjedne produksjonsauken og ikkje dei effekt- og regulerbarverdier som er ifølge Statkraft er «hovedgevinsten ved tiltaket».- Forklaringa er at gjeldende konsesjons- og skatteregime ikkje er etablert med grunnlag i effekt- og, men med grunnlag i tradisjonelle vasskraftverk

med energinngvinning som hovudføremål. Auken i kraftgrunnlaget vil utgjera 38 500 – 45 600 nat.hk. i hhv. Trinn 1 og etter trinn 2. Det er opplyst at det gir ei auke i konsesjonskraftvolumet på 20-24 GWh. Dersom det er tale om ei produksjonsauke på 79 GWh, reiser kommunen spørsmål om konsesjonskraftmengda kan bli så stor? Kommunen gjentar dette spørsmålet i tilleggssuttale etter synfaringa (27. november 2023).

Inntektssystemutvalet (NOU 2022:10) har føreslått at delar av kommunen sine konsesjonskraftinntekter skal bli inndratt i grunnlaget for inntektsutjamninga kommunane mellom. Forslaget vil svekka kommunane sine insentiv for å gje sin tilslutning til nye vasskraftprosjekt

Korleis Kvinnherad kommune blir stilt økonomisk etter utbygginga, er sjølv sagt viktig for om kommunen stiller seg positiv til dette. Korleis utbygginga påverkar kommunens økonomi – positivt og/eller negativt, må derfor også utgreiast nærare.

Ullensvang kommunestyret kan ikke se at de samlede fordeler ved en utbygging som omsøkt vil være større enn de samlede ulemper. Kommunestyret kan heller ikke se at de lokaløkonomiske virkninger står i noe balansert forhold til de investeringer som planlegges og den verdiskaping de ventes å gi.

Ullensvang kommune skriver videre i sin uttalelse under kortfattede konklusjoner:

- *Konsekvensutredningen er generelt av god kvalitet og avklarar de viktigste miljøkonsekvenser Mauranger 2 trolig vil gi og hvordan disse bør avbøtes*
- *Konsekvensene virker begrensende i forhold til størrelsen på prosjektet*
- *diverse miljøtiltak*

Kvinnherad Turlag kommenterer at den omsøkte utbygginga vil gje svært lite ny kraft i høve til kostnader og naturinngrep.

Grunneier av deponiområdet på Veastein, Jarle Øvrehus, uttaler behov for forutsigbarhet i forbindelse med beitebruk og utleie. Om Statkraft planlegger å legge 500 000 m3 med sprengstein på 57/1, er jeg avhengig av at de massene ikke blir liggende og ruve i terrenget. Utgangspunktet fra NVE er at Statkraft skal ha råderett over tippmasser, men det er ikke ønskelig her, hverken fra Statkraft eller grunneiers side. Forslaget er at grunneier overtar massene som en ressurs som kan brukes videre og dermed få fjernet massene etter hvert slik at landskapet kommer tilbake slik det var tidligere. Det er ikke ønskelig i seg selv å ha disse massene liggende på 57/1, men om det skulle skje så vil grunneier ha råderett over dem.

Statkrafts kommentarer:

Statnett bekrefter behovet for mer regulerbar kraft i det norske markedet.

Dagens 300 kV linje har kapasitet til byggetrinn 1 i M2. En forutsetning for byggetrinn 2 (ett aggregat til på 315 MW) er en oppgradering av dagens linje til 420 kV. Det er svakere lønnsomhet i byggetrinn 2. M2 trinn 2 er et rent effektverk som svarer på ønsket om mer 'effekt i kraftsystemet', men medfører byggetrinn 2 store anleggsbidrag til ny linje og/eller nytt koblingsanlegg, er det mindre sannsynlig at byggetrinn 2 blir realisert.

I den grad M2 vil påvirke "fiske, landskap, turisme og friluftsliv" så vil avbøtende tiltak bli gjennomført dersom nytten vurderes større enn kostnaden. KU-en konkluderer imidlertid med ingen/liten påvirkning på disse temaene. Se for øvrig avbøtende tiltak listet opp i KU-en som hovedsakelig innebærer tiltak rundt tippene. Disse avbøtende tiltakene er forslag fra konsekvensutreder. Slik Statkraft ser det, er det opp til myndighetene å vurdere om forslagene er relevante for å redusere skadene ved at planene gjennomføres.

Statkraft har i notat av 02.12.2022 «Mauranger 2 - Nærmere vurdering av økonomiske konsekvenser for kommunene», redegjort for de lokaløkonomiske virkningene av M2. Kommunens direkte inntekter fra M2 er regulert gjennom skatter og avgifter, samt eventuelle økonomiske konsesjonsvilkår. Spørsmål om inntekter fra konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og eventuelt fond er noe NVE må ta stilling til dersom det er hjemmel og grunnlag for å fastsette slike vilkår gjennom konsesjonen.

Ved en utvidelse av et eksisterende kraftverk er det økningen i regulerbar vann som avgjør mengden konsesjonskraft. I M2 flyttes mye av dagens tilsig til Svartedalsvann til det større magasinet Juklavatnet. Da økes regulergraden for hele kraftsystemet, og beregningsmetodikken gir vesentlig høyere konsesjonskraft enn energigevinsten skulle tilsi, se KU. Anslått økning av skatteinntektene til Kvinnherad kommune er vist i tabell under, hentet fra Statkrafts tilleggsvurdering av økonomiske konsekvenser for kommunene (www.nve.no).

Kvinnherad:	Byggestart	Byggeperiode			Driftsperiode
		År 1	År 2	År 3	År 4 ->
Indirekte inntektskatt	2,0	2,0	2,0		
Eiendomsskatt		6,2	12,4	18,6	1,5
Konsesjonskraft					7,8
Konsesjonsavgift					0,9
Naturressursskatt					0-0,9
SUM [mill.kr/år]	2,0	8,2	14,4	18,6	11,1

Hvordan Statens inntekstutjevningen slår inn på kommunens økonomi, og dermed marginal inntektsgevinst fra M2, er avhengig av kommunens øvrige inntekter og kostnader, og som kommunen selv påpeker, ikke alle inntektene inngår i beregningsgrunnlaget pr. d.d. eksempelvis eiendomsskatten.

Konsekvensutreder Sweco skriver at generelt er det vurdert å bli ingen eller ubetydelig miljøskade for områder i Ullensvang kommune, ref. notat «Statkraft Energi – vurdering av konsekvenser for Ullensvang kommune». Når kommunen vurderer det slik at de samlede fordeler ikke vil være større enn de samlede ulemper så må det bety, slik Statkraft forstår det, at de mener de får for lite igjen rent økonomisk av en utbygging. I og med at Odda ligger geografisk nært anleggsområdet så er det potensielt store ringvirkninger i byggefasen, men dette slår ikke direkte inn i kommuneøkonomien.

Ang. Kvinnherad Turlags kommentar om at utbyggingen gir lite ny kraft i ft. kostnadene, så er det riktig. Produksjonsøkningen er kun 79 GWh, og den kommer primært ved etablering av inntak på ny tilløpstunnel ved at dette vannet vil utnyttes med ca. 1000 m trykk fremfor i dag med ca 800 m trykk. Gevinsten i prosjektet er primært å produsere kraft når behovet er størst og andre produksjonsteknologier i mindre grad kan bidra, dvs. å dra maksimal nytte ut av de etablerte reguleringsmagasinene.

Ang. deponi i Austrepollen så stiller Statkraft seg positiv til at overskuddsmasser leveres til andre samfunnsnyttige formål i stedet for plassering i varig deponi, men må likevel allerede nå sikre arealer for tilstrekkelig massehåndtering, også om massene må legges i varig deponi. Kommunen har allerede signalisert et ønske om masser til kommunalt utfyllingstiltak, og dette ønsker Statkraft å vurdere nærmere i samråd med kommunen. Endelige planer for massehåndtering vil bli nærmere beskrevet i detaljplan for miljø og landskap.

For øvrig ønsker Statkraft å tilføye at verdien for kraftforsyningen av energiproduksjonen i Folgefonnanleggene blir vesentlig høyere etter utbygging av M2, enn i dag. Dette fordi de store reguleringsmagasinene/batteriene ikke utnyttes fullt ut av dagens kraftverk. Med 2-3 ganger større installasjon kan Folgefonnverkene tilby 2-3 ganger mer energi når behovet er størst. Dersom fremtidig kraftbehov i kritiske perioder skal alternativt dekkes av ny kraft fra vindturbiner, solparker og/eller småkraftverk så vil det kreve enorme arealbehov og potensielle inngrep. I perioder med høye kraftpriser og flaskehalser i nettet vil økt regulerbar effekt dempe kraftprisen i det gjeldende prisområde. Etter Statkraft sitt syn vil en utbygging av M2 bidra til at regional og lokal forsyningssikkerhet forbedres.

VEDLEGG 2: HØRINGSUTTALELSER

Høringsuttalelser:

Statens Vegvesen
Direktoratet for Mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
Kvinnherad Kommune
Statnett SF
Kystverket Vest
Bergen og Hordaland Turlag
Fiskeridirektoratet Region Vest
Kvinnherad Turlag
Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland
Statsforvaltaren i Vestland
Vestland Fylkeskommune
Ullensvang Kommune
Knut Inge Øvrehus
Einar Onarheim m.fl.
Jarle K. Øvrehus
Naturvernforbundet i Kvam

Følgende har sendt inn tilleggsuttalelser etter NVEs befarings :

Kvinnherad Kommune
Ullensvang Kommune
Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland

Følgende mottakere av høringsbrev har ikke sendt inn høringsuttalelser:

Havforskningsinstituttet
Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Bondelag
Norges Padleforbund
Miljødirektoratet
Norske Lakseelver
BKK Nett AS
Sabima Samarbeidsrådet for Biologisk Mangfold
WWF Norge AS
Friluftsrådet Vest
Kvinnherad Jeger og Sportsfiskarlag
Fortidsminneforeningen i Hordaland
Norsk Ornitologisk Forening avd. Hordaland
Norsk Grotteforbund
Fagne AS
Mattilsynet Region Sør og Vest
Norsk Friluftsliv
Indre Hordaland Kraftnett AS
Bergens Sjøfartsmuseum

